

STORTINGET

Lovvedtak 43

(2023–2024)

(Første gangs behandling av lovvedtak)

Innst. 169 L (2023–2024), jf. Prop. 126 L (2022–2023)

I Stortingets møte 6. februar 2024 ble det gjort følgende

vedtak til lov

om universiteter og høyskoler (universitets- og høyskoleloven)

Kapittel 1 Formål og virkeområde

§ 1-1 Formålet med universiteter og høyskoler

Universiteters og høyskolars formål er å

- tilby høyere utdanning på høyt internasjonalt nivå
- utføre forskning og faglig og kunstnerisk utviklingsarbeid på høyt internasjonalt nivå
- formidle kunnskap om virksomheten og utbre forståelse for prinsippet om akademisk frihet og bruk av vitenskapelige og kunstneriske metoder og resultater, både i undervisningen av studenter, i egen virksomhet for øvrig og i offentlig forvaltning, kulturliv og næringsliv
- bidra til en miljømessig, sosialt og økonomisk bærekraftig utvikling.

§ 1-2 Lovens virkeområde

Loven gjelder for virksomhet knyttet til høyere utdanning.

Loven gjelder for universiteters og høyskolars virksomhet i Norge. Loven gjelder på Svalbard og Jan Mayen dersom ikke annet er fastsatt i eller med hjemmel i loven. Loven gjelder også utdanning som foregår delvis i utlandet, så lenge utdanningen, inkludert tildeling av grader og avvikling av eksamen, har en tydelig tilknytning til virksomheten i Norge.

Kongen kan gi forskrift om

- unntak fra og nødvendige tilpasninger til lovens regler for enkelte institusjoner som tilbyr høyere utdanning
- at loven skal gjelde helt eller delvis for virksomhet som foregår i utlandet
- særlige regler for Svalbard og Jan Mayen dersom stedlige forhold tilsier det
- å utvide eller innskrenke lovens virkeområde for å oppfylle en avtale med en fremmed stat eller en internasjonal organisasjon.

Kapittel 2 Virksomhet og ansvar

§ 2-1 Universiteters og høyskolars oppgaver

Universiteter og høyskoler skal

- tilby høyere utdanning basert på det fremste innenfor forskning, faglig og kunstnerisk utviklingsarbeid og erfaringskunnskap
- utføre forskning og faglig og kunstnerisk utviklingsarbeid
- bidra til å spre og formidle resultater fra forskning og faglig og kunstnerisk utviklingsarbeid
- bidra til livslang læring og tilby etter- og videreutdanning
- legge til rette for at institusjonens ansatte og studenter kan delta i samfunnsdebatten
- bidra til innovasjon og verdiskaping basert på resultater fra forskning og faglig og kunstnerisk utviklingsarbeid

- g. samarbeide med relevante aktører på internasjonalt, nasjonalt, regionalt og lokalt nivå for å bedre kvaliteten på virksomheten og gjøre den mer relevant.

§ 2-2 Akademisk frihet og ansvar

Universiteter og høyskoler skal fremme og verne akademisk frihet og dem som utøver den. Institusjonene skal sikre at undervisning, forskning og faglig og kunstnerisk utviklingsarbeid holder et høyt faglig nivå og utøves i samsvar med anerkjente vitenskapelige, kunstfaglige, pedagogiske og etiske prinsipper.

Universiteter og høyskoler har ellers rett til å utforme sitt eget faglige og verdimeslige grunnlag innenfor de rammene som er fastsatt i eller med hjemmel i lov.

Universiteter og høyskoler kan ikke gis pålegg eller instruksjoner om

- læreinholdet i undervisningen
- innholdet i forskningen eller i det kunstneriske og faglige utviklingsarbeidet
- innholdet i formidlingen
- individuelle ansettelser eller utnevnelser.

Den som underviser ved et universitet eller en høyskole, har et selvstendig faglig ansvar for innholdet og opplegget av undervisningen innenfor de rammene som institusjonen fastsetter, eller som er fastsatt i eller med hjemmel i lov.

Den som har forskning eller faglig eller kunstnerisk utviklingsarbeid som del av arbeidsoppgavene, har rett til å velge emne og metode for forskningen sin eller utviklingsarbeidet sitt innenfor de rammene som er fastsatt i ansettelsesforholdet eller en særskilt avtale.

Den som er omfattet av fjerde eller femte ledd, har rett til og faglig ansvar for formidling.

Universiteter og høyskoler skal sørge for åpenhet om resultatene fra forskning og faglig eller kunstnerisk utviklingsarbeid. Den som har arbeidsoppgaver som nevnt i femte ledd, har rett til å offentliggjøre resultatene sine og skal sørge for slik offentliggjøring. Det relevante forskningsgrunnlaget skal stilles til rådighet i samsvar med god skikk på det aktuelle fagområdet. Institusjonen kan samtykke til utsatt offentliggjøring når legitime hensyn tilsier det. Det kan ikke avtales eller fastsettes varige begrensninger i retten til å offentliggjøre resultater utover det som er fastsatt i eller med hjemmel i lov.

§ 2-3 Norsk og samisk fagspråk

Universiteter og høyskoler skal bruke, utvikle og styrke norsk fagspråk, både bokmål og nynorsk.

Institusjoner som er gitt et særlig ansvar for samisk forskning og høyere utdanning, skal bruke, utvikle og styrke samisk fagspråk.

Undervisningsspråket skal være norsk eller samisk. Institusjonene kan gjøre unntak dersom det er faglig begrunnet.

Departementet kan gi forskrift om institusjonenes ansvar etter denne paragrafen.

§ 2-4 Åpne forelesninger

Fysiske forelesninger skal være åpne for allmennheten. Universiteter og høyskoler kan bestemme at forelesninger bare skal være for institusjonens studenter eller grupper av studenter, dersom særlige hensyn taler for det eller det er fastsatt egenbetaling for det aktuelle emnet eller studiet.

§ 2-5 Gratis høyere utdanning ved statlige universiteter og høyskoler

Høyere utdanning ved statlige universiteter og høyskoler skal være gratis.

Departementet kan gi forskrift om at universiteter og høyskoler likevel kan kreve betaling for studier som ikke gir studiepoeng, eller som i hovedsak retter seg mot arbeidslivet eller personer i arbeid. Departementet kan i forskrift fastsette at institusjonene kan kreve dekket enkelte utgifter til læremidler og utstyr.

Departementet kan i særskilte tilfeller godkjenne unntak fra første ledd.

§ 2-6 Egenbetaling for statsborgere fra land utenfor EØS og Sveits

Statlige universiteter og høyskoler skal kreve egenbetaling fra studenter som er statsborgere i land utenfor EØS eller Sveits. Egenbetalingen skal minst dekke institusjonens kostnader for utdanningen.

Institusjonene skal ikke kreve egenbetaling fra

- utenlandske borgere som etter internasjonale avtaler har rett til å bli likebehandlet med norske borgere
- utenlandske borgere som kan ha rett til lån og stipend på samme vilkår som norske borgere etter utdanningsstøtteleven og forskrift fastsatt med hjemmel i denne
- doktorgradskandidater
- studenter som er omfattet av et institusjonelt utvekslingsamarbeid. Institusjonene kan likevel kreve egenbetaling dersom dette ligger til grunn for utvekslingsavtalen.

Departementet kan gi forskrift om unntak fra første ledd.

§ 2-7 Særlig ansvar for enkelte institusjoner

Universiteter og høyskoler har et særlig ansvar for grunnforskning og kunstnerisk utviklingsarbeid innenfor de områdene der de tildeler doktorgrad. Departementet kan gi enkelte institusjoner et særskilt nasjonalt

ansvar for forskning eller undervisning på bestemte fagområder.

Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet, Universitetet i Bergen, Universitetet i Oslo, Universitetet i Stavanger og Universitetet i Tromsø – Norges arktiske universitet skal bygge opp, drive og vedlikeholde museer med vitenskapelige samlinger og publikumsutstillinger. Departementet kan gi forskrift om samarbeid og arbeidsdeling mellom universitetene.

Departementet kan i samråd med en bestemt institusjon legge driften av en nasjonal fellesoppgave til institusjonen uten at institusjonens egne styringsorganer har ansvaret for den faglige virksomheten.

§ 2-8 Universiteters og høyskolars behandling av personopplysninger

Universiteter og høyskoler kan behandle personopplysninger om en søker, student eller doktorgradskandidat når det er nødvendig for å utføre oppgaver etter denne loven. Institusjonene kan behandle personopplysninger som er nevnt i personvernforordningen artikkel 9 og 10, når det er nødvendig for å behandle saker etter §§ 12-1 til 12-7, eller den registrerte har gitt opplysningene eller har gitt tillatelse til å innhente dem.

Departementet kan gi forskrift om institusjonenes behandling av personopplysninger, blant annet om formålet med behandlingen, hvilke personopplysninger som kan behandles, bruk av automatiserte avgjørelser og om innhenting, viderebehandling, utlevering og tilgang til personopplysninger.

Kapittel 3 Akkreditering, kvalitetssikring og grader mv.

§ 3-1 Institusjonskategori og egennavn

Kongen avgjør hvilken institusjonskategori den enkelte institusjonen tilhører, på grunnlag av vedtak fra NOKUT om akkreditering som universitet, vitenskapelig høyskole eller høyskole.

Departementet fastsetter egennavn på statlige universiteter og høyskoler. Private universiteter og høyskoler fastsetter egnavnet sitt selv. Universiteters og høyskolars egennavn skal beskrive hvilken institusjonskategori institusjonen tilhører.

§ 3-2 Akkreditering som vilkår for å tilby høyere utdanning

Studietilbud i høyere utdanning skal være akkreditert av NOKUT eller av et universitet, en vitenskapelig høyskole eller en høyskole med myndighet til å akkreditere sine egne studietilbud.

Akkreditering etter denne loven er et vedtak basert på en faglig vurdering av om en institusjon eller et studietilbud oppfyller standardene og kriteriene som er fastsatt i eller med hjemmel i denne loven.

Tilfredsstillende kvalitetssikring, jf. § 3-5, er et vilkår for akkreditering. Akkrediterte studier skal være i samsvar med det nasjonale kvalifikasjonsrammeverket.

Departementet gir forskrift om standarder og kriterier for akkreditering av institusjoner og studietilbud.

§ 3-3 NOKUTs akkreditering av institusjoner og studietilbud

NOKUTs akkreditering av institusjoner og studietilbud skal baseres på faglige vurderinger fra eksterne sakkyndige oppnevnt av NOKUT. NOKUT kan bare akkreditere studietilbud fra nye tilbydere dersom studietilbudet minst fører til en bachelorgrad.

Dersom NOKUT avviser eller avslår en søknad om akkreditering, kan NOKUT i særskilte tilfeller vedta at institusjonen ikke vil få behandlet en ny søknad om akkreditering før etter en periode på inntil to år.

Ved klage på NOKUTs vedtak om akkreditering kan ikke klageinstansen overprøve NOKUTs faglige vurderinger. Vedtak om akkreditering kan bare påklages av søkeren.

§ 3-4 Universiteters og høyskolars akkreditering av egne studietilbud

Universiteters og høyskolars rett til å akkreditere egne studietilbud skal være innenfor rammene av vedtak om institusjonskategori etter § 3-1 og hvilke grader og yrkesutdanninger institusjonen har rett til å gi etter § 3-8. Institusjonene skal dokumentere at studietilbudene oppfyller standardene og kriteriene som er fastsatt i eller med hjemmel i denne loven, jf. § 3-2 andre ledd.

Universiteter kan akkreditere egne studietilbud på alle nivåer.

Vitenskapelige høyskoler og høyskoler med institusjonsakkreditering kan akkreditere egne studietilbud på lavere grads nivå. På fagområder der institusjonene kan tildele doktorgrad, kan de akkreditere egne studietilbud på høyere grads nivå. På fagområder der institusjonene ikke kan tildele doktorgrad, må de søke NOKUT om akkreditering av studietilbud på høyere grads- og doktorgradsnivå.

Departementet kan trekke tilbake akkrediteringsmyndigheten etter andre og tredje ledd dersom institusjonene ikke tilfredsstillt kravene til kvalitetssikring som er fastsatt i eller med hjemmel i § 3-5.

§ 3-5 Kvalitetssikring

Universiteter og høyskoler skal ha et tilfredsstillende internt system for å sikre og videreutvikle utdanningskvaliteten. Studentevalueringer skal inngå i dette systemet.

Kriteriene for det interne kvalitetsarbeidet ved universiteter og høyskoler og for NOKUTs eksterne kvalitetssikring skal være i samsvar med kravene i de europe-

iske standardene og retningslinjene for kvalitetssikring i høyere utdanning.

Departementet kan gi forskrift om krav til kvalitetssikringssystemer og kvalitetsarbeid.

§ 3-6 Tilsyn med institusjoner, studietilbud og kvalitetsarbeid

NOKUT skal føre tilsyn med universiteters og høyskolekvalitetsarbeid og med at institusjoner og studietilbud oppfyller de gjeldende standardene og kriteriene for akkreditering.

Institusjonene skal legge til rette for at NOKUT skal kunne utføre tilsynet. NOKUT kan kreve nødvendige og relevante opplysninger og redegjørelser for å kunne utføre tilsynet.

Dersom NOKUT finner at kvalitetsarbeidet ved en institusjon ikke er tilfredsstillende, eller at en institusjon eller et studietilbud ikke oppfyller de gjeldende standardene og kriteriene for akkreditering, kan NOKUT pålegge institusjonen å rette forholdene innen en gitt frist.

Dersom fristen for å rette forholdene etter tredje ledd er utløpt og forholdene fortsatt ikke er tilfredsstillende, kan NOKUT vedta at institusjonens adgang til å få behandlet søknader om akkreditering av institusjonen eller studietilbud faller bort. Institusjonen kan kreve nytt tilsyn ett år etter vedtaket. Dersom NOKUT i tilsynet kommer til at forholdene er tilfredsstillende, får institusjonen igjen mulighet til å søke om akkreditering.

Dersom fristen for å rette manglende oppfyllelse av standardene og kriteriene for akkreditering etter tredje ledd er utløpt og institusjonen eller studietilbudet fortsatt ikke oppfyller dem, kan NOKUT trekke akkrediteringen av institusjonen eller studietilbudet tilbake. Dersom en institusjon eller et studietilbud mister akkrediteringen, kan NOKUT i særskilte tilfeller vedta at en ny søknad om akkreditering først vil bli behandlet etter en periode på inntil to år.

Ved klage på NOKUTs vedtak i forbindelse med tilsyn kan ikke klageinstansen overprøve NOKUTs faglige vurderinger. Vedtak i forbindelse med tilsyn kan bare påklages av den vedtaket direkte retter seg mot.

Departementet kan gi forskrift om tilsyn etter denne paragrafen.

§ 3-7 Gradssystemet

Gradssystemet består av gradene bachelor, master og philosophiae doctor (ph.d.) eller philosophiae doctor i kunstnerisk utviklingsarbeid (ph.d. i kunstnerisk utviklingsarbeid).

I tillegg kan følgende grader gis:

- høgskolekandidat
- master (integreert, fem år)
- master i rettsvitenskap
- øvrige mastergrader

- candidatus/candidata medicinae (cand.med.)
- candidatus/candidata medicinae veterinariae (cand.med.vet.)
- candidatus/candidata psychologiae (cand.psychol.)
- candidatus/candidata theologiae (cand.theol.)
- doctor philosophiae (dr.philos.).

Bachelorgrad og høgskolekandidatgrad er lavere grader. Mastergrader og cand.med., cand.med.vet., cand.psychol. og cand.theol. er høyere grader. Ph.d., ph.d. i kunstnerisk utviklingsarbeid og dr.philos. er doktorgrader.

§ 3-8 Grader, titler og yrkesutdanninger

Akkreditering av studietilbudet er et vilkår for å kunne tildele den tilhørende graden. Departementet gir forskrift om hvilke grader og yrkesutdanninger en institusjon kan gi, om omfanget av studier som fører til en grad eller yrkesutdanning, og hvilken tittel graden eller yrkesutdanningen gir rett til.

Departementet kan gi forskrift om

- krav til de ulike gradene, blant annet om omfanget av selvstendig arbeid i høyere grad
- nasjonale rammeplaner for enkelte studier
- institusjonenes adgang til å gi grader i samarbeid med andre institusjoner og om akkreditering av fellesgrader som innebærer unntak fra § 3-2
- obligatoriske nasjonale deleksamener i enkelte emner, og om resultatet skal føres på vitnemålet.

Departementet gir forskrift om nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk.

§ 3-9 Æresdoktor

Universiteter og høyskoler som kan tildele doktorgrad, kan på doktorgradens fagområde tildele graden æresdoktor (doctor honoris causa) for betydningsfull vitenskapelig eller kunstnerisk innsats eller for fremragende arbeid til gagn for vitenskapen eller kunsten.

§ 3-10 Forbud mot misbruk av gradstitler

Titler etter §§ 3-7 til 3-9 kan bare brukes ved oppnådd grad eller ved godkjenning av utenlandsk utdanning som er faglig jevn god med norsk grad etter § 9-4. Det er forbudt å bruke titler som uriktig gir inntrykk av å være av samme karakter som disse titlene, eller som kan forveksles med dem.

Departementet kan ilegge overtredelsesgebyr til den som forsettlig eller uaktsomt tildeler eller bruker en tittel alene eller som en del av en annen tittel uten å ha rett til det.

Departementet kan gi forskrift om overtredelsesgebyr etter denne paragrafen.

§ 3-11 *Forbud mot misbruk av betegnelsene universitet, vitenskapelig høyskole og høyskole*

Betegnelsene universitet og vitenskapelig høyskole kan bare brukes av en institusjon som er akkreditert som universitet eller vitenskapelig høyskole, jf. § 3-2, og som har fått vedtak om at den tilhører en slik institusjonskategori, jf. § 3-1. Betegnelsen høyskole kan bare brukes av en institusjon som er akkreditert som høyskole, eller som gir akkrediterte studietilbud, jf. § 3-2. Betegnelsen universitetssykehus kan bare brukes av virksomheter som er godkjent som universitetssykehus etter spesialisthelsetjenesteloven.

En institusjon som ikke har akkreditering etter første ledd, kan ikke bruke en betegnelse som gir inntrykk av å ha slik akkreditering, eller som er egnet til å forveksles med en betegnelse som er nevnt i første ledd. Den kan heller ikke markedsføre seg på en måte som gir inntrykk av at institusjonen har slik akkreditering.

Departementet kan gi dispensasjon til bruk av etablerte sammensatte betegnelser som ikke er egnet til å forveksles med betegnelsene som er nevnt i første ledd.

Departementet fastsetter hvilke betegnelser universiteter og høyskoler skal bruke på andre språk.

Departementet kan ilegge overtredelsesgebyr til den som forsettlig eller uaktsomt bruker en betegnelse eller har markedsføring i strid med denne paragrafen.

Departementet kan gi forskrift om forbud mot misbruk av institusjonsbetegnelser og om overtredelsesgebyr etter denne paragrafen.

§ 3-12 *Bevilling som statsautorisert translatør*

Departementet gir bevilling som statsautorisert translatør. Departementet kan gi forskrift om vilkårene for slik bevilling.

Tittelen statsautorisert translatør kan bare brukes av den som er gitt bevilling etter første ledd, og kan bare brukes i forbindelse med oversettelse til og fra de språkene som bevillingen gjelder for.

Den som i strid med paragrafen forsettlig eller uaktsomt bruker en slik tittel, alene eller som en del av en tittel, kan straffes med bøter.

Kapittel 4 Organisering og ledelse ved statlige institusjoner

§ 4-1 *Styret*

Styret er det øverste organet ved universiteter og høyskoler. Styret skal trekke opp strategien for institusjonens utdannings- og forskningsvirksomhet og annen faglig virksomhet og legge planer for den faglige utviklingen.

Styret skal fastsette mål og resultatkrav og sikre at institusjonens økonomiske ressurser og eiendom disponeres i samsvar med reglene gitt av den overordnede

myndigheten, og etter forutsetningene for de tildelte bevilgningene eller andre bindende vedtak.

Styret skal hvert år avgi et årsregnskap med en redegjørelse for resultatene av virksomheten og fastsette budsjettet for kommende år.

Styret skal fastsette en skriftlig instruks for og føre tilsyn med virksomhetens daglige ledelse.

Styret selv fastsetter institusjonens interne organisering på alle nivåer. Organiseringen skal sikre at studentene og de ansatte blir hørt. Nedleggelse av studiesteder skal likevel avgjøres av Kongen i statsråd.

Styreleder og styremedlemmer skal få en rimelig godtgjøring for vervet. Departementet fastsetter godtgjøringen.

§ 4-2 *Delegering*

Styret kan delegerere avgjørelsesmyndighet til andre ved institusjonen dersom det ikke er fastsatt i loven at styret selv skal ta avgjørelsen, eller det er andre særlige begrensninger i adgangen til å delegerer.

§ 4-3 *Styrets sammensetning*

Styret skal ha elleve medlemmer. Fire av medlemmene skal velges blant ansatte i vitenskapelige stillinger, ett blant de teknisk og administrativt ansatte, to blant studentene, mens fire skal være eksterne medlemmer. Departementet utpeker ett av de eksterne styremedlemmene til å være styrets leder. Dersom institusjonen har en valgt rektor, jf. § 4-6, trer rektor inn i styret i stedet for et medlem valgt blant ansatte i vitenskapelige stillinger.

Styret selv kan ved tilslutning fra minst halvparten av styrets medlemmer vedta en annen styresammensetning enn fastsatt i første ledd. Ansatte i vitenskapelige stillinger, teknisk og administrativt ansatte, studenter og eksterne skal være representert i styret. Ingen av gruppene skal ha flertall alene.

Styret selv kan med to tredels flertall fastsette at styret skal ha et flertall av eksterne medlemmer. Ansatte i vitenskapelige stillinger, teknisk og administrativt ansatte og studenter skal være representert i styret.

Departementet kan i særlige tilfeller fastsette en annen styresammensetning eller styreordning.

§ 4-4 *Valg og oppnevning av styret*

Styremedlemmer som er ansatt ved institusjonen, og varamedlemmene for dem, velges for fire år. Styremedlemmer fra studentgruppen, og varamedlemmene for dem, velges for ett år. Eksterne styremedlemmer, og varamedlemmene for dem, oppnevnes for fire år.

Dersom de midlertidig ansatte i vitenskapelige stillinger utgjør mer enn 25 prosent av de ansatte i vitenskapelige stillinger ved institusjonen, skal de velge ett av styremedlemmene fra de ansatte i vitenskapelige stillinger. Det skal være et særskilt valg for denne gruppen. Et slikt styremedlem velges for ett år.

Departementet kan i særlige tilfeller forlenge styrets funksjonsperiode og styremedlemmenes tjenestetid.

Institusjonenes styre foreslår eksterne styremedlemmer og varamedlemmer. For kunsthøgskoler fremmes forslag av høyskolens styre og av Kulturdirektoratet. Sametinget oppnevner to av de eksterne styremedlemmene og ett varamedlem ved Samisk høgskole. Departementet oppnevner styreledere, med mindre institusjonen har valgt rektor som styrets leder, og andre eksterne medlemmer og varamedlemmer.

Et styremedlem som har fungert sammenhengende i vervet i åtte år ved begynnelsen av den nye valgperioden, kan ikke gjenvelges.

Kravene i likestillings- og diskrimineringsloven § 28 om representasjon av begge kjønn skal være oppfylt innen den enkelte valgkrets.

Styret selv fastsetter nærmere regler om valg av styremedlemmer.

§ 4-5 Ansatt rektor

Rektor skal ansettes på åremål med mindre rektor er valgt etter § 4-6. Styret selv lyser ut stillingen og ansetter rektor. Ansettelsesprosessen skal sikre at studentene og de ansatte blir hørt.

Rektor er daglig leder for institusjonen innenfor de rammene styret fastsetter.

§ 4-6 Valgt rektor

Rektor kan utpekes ved valg dersom styret bestemmer det. Både institusjonens ansatte og eksterne kandidater kan velges som rektor.

Valgt rektor er styrets leder. På vegne av styret har valgt rektor det overordnede ansvaret for og skal lede og føre tilsyn med institusjonens virksomhet.

Rektor velges for en periode på fire år med mindre særlige grunner tilsier en annen varighet. En rektor som ved begynnelsen av den nye valgperioden har fungert i vervet i åtte år sammenhengende, kan ikke gjenvelges. Styret selv kan bestemme at prorektor overtar dersom valgt rektor fratrer vervet i løpet av det siste året av funksjonstiden.

En valgt rektor som ikke allerede er fast ansatt ved institusjonen, trer inn i en åremålsstilling.

Ved valg av rektor skal stemmene til de ansatte ved opptelling vektes 70–75 prosent, og stemmene til studentene skal vektes 25–30 prosent. Dersom rektor velges i særskilt valgforsamling, skal stemmene vektes tilsvarende.

Styret selv fastsetter nærmere regler om valget.

§ 4-7 Administrerende direktør

Dersom en institusjon har valgt rektor etter § 4-6, skal det ansettes en administrerende direktør ved institusjonen.

Direktøren skal være leder for den samlede administrative virksomheten ved institusjonen innenfor de rammene styret fastsetter.

§ 4-8 Styrets saksbehandling

Styret selv skal fastsette en styreinstruks som gir nærmere regler om styrets arbeid og saksbehandling. Styreinstruksen skal blant annet inneholde regler om hvilke saker som skal styrebehandles, og rektors arbeidsoppgaver og plikter overfor styret. Styreinstruksen skal også inneholde regler for innkalling og møtebehandling.

Styret skal være åpent om arbeidet sitt. Styrets møter skal holdes for åpne dører hvis ikke styret bestemmer noe annet.

§ 4-9 Alminnelig flertallskrav og vedtaksførhet

Styret treffer avgjørelser med alminnelig flertall av de avgitte stemmene. Ved stemmelikhet er møtelederens stemme avgjørende.

Styret er vedtaksført når mer enn halvparten av medlemmene deltar i styrebehandlingen.

§ 4-10 Adgang til å avsette styret

Dersom styret ved sine disposisjoner bringer institusjonens virksomhet i fare, kan Kongen i statsråd avsette styret og oppnevne et midlertidig styre inntil nytt styre er valgt og oppnevnt.

Kongen i statsråd kan avsette et styremedlem dersom særlig tungtveiende grunner taler for det eller særlige omstendigheter svekker tilliten til styremedlemmet.

Kapittel 5 Organisering og ledelse ved private institusjoner

§ 5-1 Organisering og ledelse

Private universiteter og høyskoler skal være aksjeselskap etter aksjeloven eller stiftelser etter stiftelsesloven.

Styret ved private universiteter og høyskoler skal ha representanter fra studenter og ansatte. Styret skal bestå av minst fem medlemmer. Dersom styret har mer enn ti medlemmer, skal studenter og ansatte ha minst to medlemmer hver. Kravene i likestillings- og diskrimineringsloven § 28 om representasjon av begge kjønn skal være oppfylt innenfor den enkelte valg- og oppnevningkrets.

Styret skal være åpent om arbeidet sitt.

Styret skal etablere og gjennomføre systematiske kontrolltiltak for å sikre at krav fastsatt i eller med hjemmel i denne loven oppfylles. Departementet kan gi forskrift om slik internkontroll.

Styret skal sørge for at studentene får den utdanningen som er forutsatt som grunnlag for akkrediteringen,

at alle vilkår for eventuelle offentlige tilskudd oppfylles, og at virksomheten drives i samsvar med lover og forskrifter.

Styret selv skal fatte vedtak om at det er forsvarlig å starte opp et nytt studieår. Vedtaket skal fattes før studie-start.

§ 5-2 Delegering

Styret kan delegere avgjørelsesmyndigheten til andre ved institusjonen dersom det ikke er fastsatt i loven at styret selv skal ta avgjørelsen, eller det er andre særlige begrensninger i adgangen til å delegere.

§ 5-3 Taushetsplikt

Reglene om taushetsplikt i forvaltningsloven §§ 13 til 13 e gjelder for private universiteter og høyskoler.

§ 5-4 Krav om kjønnsbalanse

Private universiteter og høyskoler skal regnes som offentlige organer etter likestillings- og diskrimineringsloven § 28 om kjønnsbalanse i offentlige utvalg.

Kapittel 6 Statstilskudd, egenbetaling og tilsyn med private universiteter og høyskoler

§ 6-1 Vilkår for statstilskudd

Private institusjoner som er akkreditert som høyskole, vitenskapelig høyskole eller universitet, kan etter søknad til departementet tildeles statstilskudd til å dekke driftskostnader for den akkrediterte virksomheten.

Private høyskoler som ikke har institusjonsakkreditering, kan likevel etter søknad til departementet tildeles statstilskudd til å dekke driftskostnader for studier som er akkreditert av NOKUT, dersom det er særlige samfunnsmessige behov for virksomheten.

Departementet kan gi forskrift om vilkår for statstilskudd.

§ 6-2 Statstilskudd, egenbetaling og utdelinger

Private universiteter og høyskoler skal bruke statstilskudd og egenbetaling fra studentene til akkrediterte studier og innenfor lovens formål.

Private universiteter og høyskoler som mottar statstilskudd, skal la tilskuddet og egenbetaling komme studentene til gode. Institusjonene kan ikke foreta utdelinger.

Private universiteter og høyskoler som mottar statstilskudd, skal ikke bruke statstilskuddet til å dekke driftskostnader for studier til studentgrupper som skal avkrevs egenbetaling etter § 2-6.

Private universiteter og høyskoler som ikke mottar statstilskudd, kan ikke foreta utdelinger som fører til at egenkapitalen blir lavere enn 20 prosent av verdien av eiendelene.

Departementet kan gi forskrift om disponering av statstilskudd og egenbetaling, blant annet ved avvikling av akkreditert virksomhet.

§ 6-3 Avtaler med nærstående parter

Private universiteter og høyskoler kan overfor nærstående parter ikke inngå avtaler eller overføre midler på vilkår som avviker fra det som ville vært fastsatt mellom uavhengige parter. Institusjonene må kunne dokumentere at de ikke har avtaler på slike vilkår.

Departementet kan kreve dokumentasjon fra nærstående parter som det er behov for i tilsynet med private universiteter og høyskoler etter første ledd.

Departementet kan gi forskrift om avtaler med nærstående parter, blant annet om hvem som regnes som nærstående, og krav om dokumentasjon.

§ 6-4 Tilsyn med private universiteter og høyskoler

Departementet skal føre tilsyn med private universiteter og høyskoler.

De private institusjonene skal legge til rette for at departementet kan utføre tilsynet. Departementet kan kreve nødvendige og relevante opplysninger og redegjørelser for å kunne utføre tilsynet.

Departementet kan kreve at institusjonens revisor og regnskapsfører utleverer opplysninger etter andre ledd uten at lovbestemt eller avtalt taushetsplikt er til hinder for det.

Departementet kan gi forskrift om tilsyn etter denne paragrafen.

§ 6-5 Rapporteringsplikt og meldeplikt

Private universiteter og høyskoler skal rapportere regnskapsinformasjon.

De private institusjonene skal melde fra særskilt til departementet før fusjon, fisjon, salg, omdanning eller avvikling av virksomheten.

Departementet kan gi forskrift om institusjonenes rapporteringsplikt og meldeplikt, blant annet om hva rapportene og meldingene skal inneholde, og hvordan de skal utformes.

§ 6-6 Krav til regnskap og revisjon

Unntakene fra plikten til årsberetning og årsregnskap for små foretak i regnskapsloven § 3-1 første ledd andre punktum og andre ledd andre punktum og unntaket fra revisjonsplikten i revisorloven § 2-1, jf. aksjeloven § 7-6, gjelder ikke for private universiteter og høyskoler.

Private universiteter og høyskoler skal ha et økonomisk skille mellom de akkrediterte og de ikke-akkrediterte delene av virksomheten. Det skal gå fram av regnskapene at institusjonene opprettholder et slikt skille.

Departementet kan gi forskrift om krav til regnskap, dokumentasjon og revisjon.

§ 6-7 Pålegg om retting

Dersom departementet avdekker brudd på reglene som er fastsatt i eller med hjemmel i denne loven eller i grunnlaget for tilskuddet, kan departementet pålegge private universiteter og høyskoler å rette forholdene innen en gitt frist.

§ 6-8 Krav om tilbakebetaling av statstilskudd

Dersom statstilskudd disponeres i strid med reglene som er fastsatt i eller med hjemmel i denne loven eller i grunnlaget for tilskuddet, kan departementet kreve tilskuddet tilbakebetalt. Vedtak om tilbakebetaling av statstilskudd er tvangsgrunnlag for utlegg.

§ 6-9 Tvangsmulkt og overtredelsesgebyr

Departementet kan ilegge private universiteter og høyskoler tvangsmulkt for å sikre at pålegg om retting etter § 6-7 blir fulgt. Tvangsmulkten skal fastsettes som løpende dagmulkt fra utløpet av fristen som er satt i pålegget, og inntil pålegget er fulgt opp.

Departementet kan ilegge private universiteter og høyskoler overtredelsesgebyr dersom en institusjon eller noen som opptrer på vegne av institusjonen, forsettlig eller uaktsomt overtrer regler som er fastsatt i eller med hjemmel i denne loven.

Departementet kan gi forskrift om tvangsmulkt og overtredelsesgebyr etter denne paragrafen.

§ 6-10 Tilbaketrekking av akkreditering

Dersom private universiteter eller høyskoler ikke følger pålegg om retting av alvorlige forhold innen en gitt frist, jf. § 6-7, kan departementet trekke akkrediteringen av institusjonen eller studietilbudet tilbake.

Departementet kan gi forskrift om saksbehandling ved tilbaketrekking av akkreditering etter første ledd.

Kapittel 7 Ansettelser

§ 7-1 Likestilling

Universiteter og høyskoler skal arbeide aktivt, målrettet og planmessig for likestilling mellom kjønnene, for annen likestilling og for å hindre diskriminering, jf. likestillings- og diskrimineringsloven § 26.

Dersom ett kjønn er klart underrepresentert innenfor en stillingskategori av undervisnings- og forskningsstillinger, skal de som er av det kjønn, spesielt oppfordres til å søke. Dersom søkere er likt eller tilnærmet likt kvalifisert, skal det legges vekt på å oppnå likestilling mellom kjønn.

§ 7-2 Ansettelse i undervisnings- og forskningsstillinger

Undervisnings- og forskningsstillinger skal lyses ut med kvalifikasjonskrav med mindre annet er fastsatt i lov, forskrift eller tariffavtale.

Ansettelser i undervisnings- og forskningsstillinger skal gjøres på grunnlag av en innstilling. Innstillingen skal baseres på kvalifikasjonskravene i utlysingen og en vurdering fra en sakkyndig komite. Begge kjønn skal være representert i den sakkyndige komiteen. I stillinger hvor det stilles krav om utdanningsfaglig kompetanse, skal det vurderes særskilt om søkerne oppfyller dem. Styret selv bestemmer hvem som skal innstille, og fastsetter nærmere regler om innstilling.

Ansettelsesorganet kan i særskilte tilfeller fravike kravet om sakkyndig vurdering for undervisnings- og forskningsstillinger som ikke er førstestillinger eller professorstillinger.

Styret kan opprette ett eller flere ansettelsesutvalg som skal ansette personer i undervisnings- og forskningsstillinger. Styret selv skal fastsette sammensetningen av ansettelsesutvalgene. Studentene skal være representert i ansettelsesutvalget dersom ikke styret enstemmig bestemmer noe annet.

Departementet kan gi forskrift om framgangsmåten og kriteriene for ansettelse og opprykk i undervisnings- og forskningsstillinger.

§ 7-3 Midlertidig ansettelse i undervisnings- og forskningsstillinger

Dersom ingen søkere tilfredsstillt kvalifikasjonskravene for ansettelse i en utlyst undervisnings- og forskningsstilling og det på grunn av undervisningssituasjonen er helt nødvendig å ansette noen, kan et universitet eller en høyskole ansette en søker midlertidig i inntil ett år i en lavere stilling. Søkeren må oppfylle kvalifikasjonskravene til den lavere stillingen.

Permisjoner som den ansatte har krav på etter lov eller tariffavtale, skal ikke medregnes ved beregning av ansettelsesperioden etter første ledd.

§ 7-4 Særskilte ansettelsesregler for statlige universiteter og høyskoler

Ved statlige universiteter og høyskoler skal styret selv ansette avdelingsledere og administrativ leder. Styret selv kan fastsette at avdelingsleder skal ansette leder for grunnenhet.

Ansettelse av prorektor, leder for avdeling og grunnenhet og administrerende direktør etter § 4-7 skal gjøres på grunnlag av innstilling fra et innstillingsutvalg. Styret selv skal fastsette innstillingsutvalgets sammensetning. Studentene skal være representert i innstillingsutvalget dersom ikke styret enstemmig bestemmer noe annet.

Dersom styret ansetter noen i en annen administrativ lederstilling enn nevnt i andre ledd, skal det gjøres etter innstilling fra rektor eller administrerende direktør dersom rektor er valgt etter § 4-6.

Ansettelse i tekniske eller administrative stillinger gjøres av et ansettelsesråd som er oppnevnt etter regle-

ne i statsansatteloven. Styret bestemmer om det skal være ett eller flere ansettelsesråd ved institusjonen.

§ 7-5 Vikar for valgt eller åremålsansatt leder ved statlige universiteter og høyskoler

Ved statlige universiteter og høyskoler skal en vikar for en arbeidstaker som har permisjon for å være valgt eller åremålsansatt leder, fratre stillingen uten oppsigelse etter fire år.

Dersom vikariatet har vart i mer enn tre år, skal personen om mulig tilbys annen passende stilling i virksomheten. Vikaren får også fortrinnsrett til ansettelse i staten på samme vilkår som etter statsansatteloven § 24.

§ 7-6 Ansettelse på åremål

Ansettelse på åremål kan brukes for

- a. rektor
- b. prorektor
- c. leder for avdeling og grunnenhet
- d. undervisnings- og forskningsstillinger hvor skapende eller utøvende kunstnerisk kompetanse er et vesentlig element i kompetansen som kreves
- e. stillinger på innstegsvilkår
- f. postdoktorer
- g. stipendiater
- h. spesialistkandidater
- i. vitenskapelige assistenter
- j. studentombud

Åremålsperioden etter første ledd bokstav a, b og c skal være fire år. Ingen kan være ansatt på åremål etter bokstav a og b i en sammenhengende periode på mer enn åtte år, og ikke mer enn tolv år etter bokstav c. Dersom særlige grunner taler for det, kan departementet, etter forslag fra styret, fastsette en annen åremålsperiode enn fire år.

Åremålsperioden etter første ledd bokstav e skal være seks til sju år. Åremålsperioden etter første ledd bokstav f og g skal være tre til fire år. Åremålsperioden etter første ledd bokstav h skal være to til fire år. Åremålsperioden etter første ledd bokstav i skal være inntil to år. Åremålsperioden etter første ledd bokstav d og j skal være fire til seks år.

For stillinger etter første ledd bokstav d til i kan ingen være ansatt i mer enn én åremålsperiode i samme stillingskategori ved samme institusjon. For stillinger etter første ledd bokstav j kan ingen være ansatt på åremål i en sammenhengende periode på mer enn tolv år.

Departementet kan gi forskrift om framgangsmåten og kriteriene for ansettelse, om varighet og om arbeidets omfang og innhold for stillinger etter første ledd bokstav f til i. Departementet kan gi forskrift om beregning av ansettelsestid for stipendiater etter statsansatteloven § 9.

For stillinger etter første ledd bokstav e kan departementet gi forskrift om vilkår for å ansette i stillingen og

om varighet. Dersom de fastsatte kompetansekravene er oppfylt, skal den aktuelle personen ansettes i fast stilling ved utløpet av åremålsperioden.

§ 7-7 Særregel om ekstraervert

Universiteter og høyskoler kan ansette personer i ekstraervert på åremål i inntil 20 prosent av en undervisnings- og forskningsstilling.

Åremålsperioden skal være fra to til seks år.

Departementet kan gi forskrift om varighet.

§ 7-8 Ansettelse uten utlysning

Dersom særlige grunner taler for det, kan styret selv ansette personer i undervisnings- og forskningsstillinger uten at stillingene er lyst ut først. Dette gjelder ikke dersom mer enn ett medlem av styret motsetter seg det.

Dersom særlige grunner taler for det, kan styret ved statlige universiteter og høyskoler selv ansette personer i stillinger som prorektor eller leder for avdeling og grunnenhet uten at stillingen er lyst ut først.

§ 7-9 Enerett til bruk av visse stillingstitler

Stillingstittelen professor kan bare brukes om stillinger på høyeste vitenskapelige eller kunstneriske nivå ved universiteter og høyskoler.

Den som har hatt stilling som professor i minst ti år, eller som etter kortere tjenestetid blir pensjonert fra en slik stilling, har rett til å bruke tittelen etter fratreden fra stillingen.

Den som er avskjediget eller fradømt sin stilling som professor, har ikke rett til å bruke stillingstittelen professor.

Den som forsettlig eller uaktsomt bruker tittelen professor i strid med denne paragrafen, alene eller som del av en tittel, kan straffes med bøter.

Departementet kan gi forskrift om at andre titler på undervisnings- og forskningsstillinger skal gis tilsvarende beskyttelse.

§ 7-10 Klage på vedtak om ordensstraff, oppsigelse, suspensjon og avskjed ved statlige universiteter og høyskoler

Klage på vedtak om ordensstraff, oppsigelse, suspensjon og avskjed avgjøres av styret selv eller av departementet når vedtaket er fattet av styret.

Kapittel 8 Opptak til høyere utdanning

§ 8-1 Krav for opptak til høyere utdanning

Søkere skal ha generell studiekompetanse for å være kvalifisert for opptak til studier ved universiteter og høyskoler. Med generell studiekompetanse menes fullført og bestått studieforberedende norsk videregående opplæring.

Departementet kan gi forskrift om generell studiekompetanse og om at også annen utdanning eller kom-

binasjon av utdanning og yrkespraksis kan gi generell studiekompetanse.

Departementet kan gi forskrift om unntak fra kravet om generell studiekompetanse for enkelte studier eller emner.

Departementet kan gi forskrift om at institusjonene i særskilte tilfeller kan gi søkere dispensasjon fra kravet om generell studiekompetanse ved opptak til et enkelt studium dersom søkerne har de nødvendige faglige forutsetningene for det aktuelle studiet.

Departementet kan gi forskrift om spesielle opptakskrav dersom hensynet til gjennomføringen av studiet eller utøvelse av yrket gjør det nødvendig.

Institusjonene kan gi forskrift om faglige minstekrav ved opptak til høyere grads studier.

§ 8-2 Opptak på grunnlag av realkompetanse

Universiteter og høyskoler kan gi en søker som er 25 år eller eldre i opptaksåret, og som ikke har generell studiekompetanse, opptak til et studium dersom søkeren på grunnlag av realkompetanse har de nødvendige faglige forutsetningene for det aktuelle studiet.

§ 8-3 Adgangsregulering til et bestemt studium

Departementet kan gi forskrift om adgangsregulering til et bestemt studium dersom det er nødvendig etter en samlet vurdering av utdanningen i landet.

Dersom kapasitetshensyn eller ressurs hensyn krever det, kan styret selv regulere adgangen til et enkelt studium eller deler av det innenfor de rammene og målene som settes av departementet.

§ 8-4 Rangering

Departementet kan gi forskrift om rangering av søkere for opptak til studier ved universiteter og høyskoler, blant annet om positiv særbehandling ved opptak til et bestemt studium.

§ 8-5 Gjennomføring av opptak

Departementet kan gi forskrift om nasjonal samordning av opptaket til studier ved universiteter og høyskoler og om dokumentasjon, saksbehandling og klagebehandling.

Det skal være eget opptak til høyere grads studier.

Institusjonene og den nasjonale opptakstjenesten kan behandle personopplysninger om en søker når det er nødvendig for å behandle en søknad om opptak. Opplysninger som er nevnt i personvernforordningen artikkel 9 og 10, kan behandles dersom den registrerte har gitt opplysningene eller har gitt tillatelse til å innhente dem.

Departementet kan gi forskrift om behandlingen av personopplysninger ved gjennomføring av opptak, blant annet om formålet med behandlingen, behandlingsansvar, hvilke personopplysninger som kan be-

handles, bruk av automatiserte avgjørelser og om adgangen til innhenting, viderebehandling, utlevering og tilgang til personopplysninger.

Kapittel 9 Godkjenning av utdanning og kompetanse

§ 9-1 Faglig godkjenning av utdanning fra andre norske universiteter og høyskoler

Universiteter og høyskoler skal godkjenne utdanning fra andre norske universiteter og høyskoler som del av en students utdanning ved institusjonen og med samme antall studiepoeng dersom utdanningen gir et læringsutbytte tilsvarende det som er fastsatt for det aktuelle studiet ved den godkjennende institusjonen.

Ved godkjenning trenger ikke studenten å ta tilsvarende emner på nytt. Det skal ikke gis dobbel uttelling for samme faginnhold innenfor samme grad.

Utdanninger som er akkreditert etter den tidligere privathøyskoleloven eller tidligere ordninger for akkreditering av høyere utdanning, likestilles med akkreditert utdanning etter denne loven.

§ 9-2 Faglig godkjenning av utdanning som ikke er regulert av denne loven, og av dokumentert realkompetanse

Universiteter og høyskoler kan godkjenne utdanning fra norske institusjoner som ikke er regulert av denne loven, utenlandsk utdanning som ikke er høyere utdanning, og dokumentert realkompetanse som del av en students utdanning ved institusjonen dersom studenten har oppnådd et læringsutbytte tilsvarende det som er fastsatt for det aktuelle studiet ved den godkjennende institusjonen.

Ved godkjenning trenger ikke studenten å ta tilsvarende emner på nytt, og studenten skal få uttelling i studiepoeng tilsvarende det læringsutbyttet som kreves for det aktuelle studiet ved den godkjennende institusjonen.

§ 9-3 Faglig godkjenning av utenlandsk høyere utdanning

Universiteter og høyskoler kan godkjenne utenlandsk høyere utdanning som del av en students utdanning ved institusjonen dersom utdanningen gir et læringsutbytte tilsvarende det som er fastsatt for det aktuelle studiet ved den godkjennende institusjonen.

Dersom den høyere utdanningen er gjennomført i en stat som har ratifisert Lisboakonvensjonen eller UNESCOs globale konvensjon, skal institusjonen godkjenne utdanningen med mindre institusjonen kan påvise betydelige forskjeller mellom utdanningen det er søkt om godkjenning for, og utdanningen den sammenlignes med.

Ved godkjenning trenger ikke studenten å ta tilsvarende emner på nytt, og studenten skal få uttelling i studiepoeng tilsvarende det læringsutbyttet som er fastsatt

for det aktuelle studiet ved den godkjennende institusjonen.

§ 9-4 Godkjenning av faglig jevnghed for fullført grad fra utenlandsk høyere utdanning

Institusjonsakkrediterte universiteter og høyskoler kan godkjenne en grad som er fullført ved utenlandske universiteter eller høyskoler, som faglig jevnghed med et studium ved institusjonen. Dersom graden blir godkjent, har søkeren rett til å bruke tittelen som er fastsatt for studiet som den utenlandske utdanningen er jevnghed med.

§ 9-5 Faglig godkjenning av udokumentert utenlandsk høyere utdanning

Institusjonsakkrediterte universiteter og høyskoler kan godkjenne en utenlandsk høyere utdanning som helt eller delvis ikke kan dokumenteres, dersom søkeren har oppnådd et læringsutbytte tilsvarende det som er fastsatt for det aktuelle studiet ved den godkjennende institusjonen. Institusjonen kan kreve at søkeren avlegger prøve til kontroll av læringsutbyttet.

§ 9-6 Vederlag for faglig vurdering av utenlandsk doktorgrad

Universiteter og høyskoler kan kreve et vederlag fra søkere for å dekke institusjonens utgifter til faglig vurdering av utenlandsk doktorgrad. Det kan ikke kreves slikt vederlag når personen søker en utlyst stilling ved institusjonen hvor det er krav om doktorgrad for ansettelse.

§ 9-7 Generell godkjenning av utenlandsk høyere utdanning

Departementet kan gi generell godkjenning av utenlandsk høyere utdanning etter søknad fra enkeltpersoner dersom utdanningen i nivå og omfang er likestilt med akkreditert norsk høyere utdanning, jf. §§ 3-2, 3-7 og 3-8.

Vedtaket om generell godkjenning av utenlandsk høyere utdanning skal være i samsvar med Lisboakonvensjonen og UNESCOs globale konvensjon.

Vedtaket om generell godkjenning av utenlandsk høyere utdanning kan bare påklages av søkeren.

§ 9-8 Behandling av søknader om generell godkjenning av utenlandsk høyere utdanning

Ved behandling av søknader om generell godkjenning av utenlandsk høyere utdanning etter § 9-7 kan det behandles personopplysninger, inkludert personopplysninger som er nevnt i personvernforordningen artikkel 9 og 10.

Vedtaket om generell godkjenning kan fattes ved helt eller delvis automatisert saksbehandling. Søkeren kan kreve at vedtaket overprøves manuelt.

Fødselsnummer, D-nummer og informasjon om at en person har godkjenning vedtak etter § 9-7, kan deles automatisk med en portal for deling av vitnemål og dokumentasjon av kompetanse, jf. § 15-1. Vedtak kan deles bare når den registrerte har bestemt det.

§ 9-9 Samordning av vedtak om godkjenning av utenlandsk høyere utdanning

Alle som fatter vedtak om godkjenning av utenlandsk høyere utdanning etter §§ 9-3 til 9-5 og 9-7, skal samordne praksisen sin for godkjenning av utenlandsk høyere utdanning.

Vedtaket om godkjenning skal registreres i et register for samordning av godkjenning av utenlandsk høyere utdanning. Departementet kan gi forskrift om registeret og om behandlingen av personopplysninger, blant annet om formålet med behandlingen, behandlingsansvar, hvilke opplysninger som kan registreres, og om hvem, og om innhenting, viderebehandling, utlevering og tilgang til personopplysninger.

§ 9-10 Forskrift om godkjenning

Departementet kan gi forskrift om godkjenning av norsk og utenlandsk høyere utdanning, annen utdanning og dokumentert realkompetanse. Departementet kan også gi forskrift om saksbehandling og klagebehandling.

Kapittel 10 Læringsmiljø, studentrettigheter og studentrepresentasjon

§ 10-1 Læringsmiljøet ved universiteter og høyskoler

Universiteter og høyskoler skal sørge for at læringsmiljøet på institusjonen er forsvarlig ut fra en samlet vurdering av hensynet til studentenes helse, sikkerhet og velferd.

Læringsmiljøet er de forholdene som virker inn på studentenes muligheter til å tilegne seg kunnskap, og som er av betydning for studentenes fysiske og psykososiale helse. I læringsmiljøet inngår fysiske, digitale, organisatoriske, pedagogiske og psykososiale forhold.

Institusjonens arbeid med læringsmiljøet skal dokumenteres og inngå i institusjonens interne system for kvalitetssikring etter § 3-5.

Institusjonen skal samarbeide med studentsamskipnaden om å legge til rette for et godt læringsmiljø og god studentvelferd.

Departementet kan gi forskrift om krav til læringsmiljøet.

§ 10-2 Universell utforming

Universiteter og høyskoler skal sørge for at institusjonens alminnelige funksjoner er universelt utformet. Plikten til universell utforming omfatter institusjonens fysiske omgivelser og informasjons- og kommunika-

sjonsteknologien (IKT), blant annet det digitale læringsmiljøet.

Plikten gjelder ikke utforming som innebærer en uforholdsmessig byrde for institusjonen, jf. likestillings- og diskrimineringsloven §§ 17 og 18.

§ 10-3 *Plikt til å forebygge og forhindre trakassering og seksuell trakassering*

Universiteter og høyskoler skal arbeide for å forebygge og forhindre trakassering og seksuell trakassering i læringsmiljøet, jf. likestillings- og diskrimineringsloven § 13 sjette ledd.

§ 10-4 *Rett til å varsle og forbud mot gjengjeldelse*

Studenter har rett til å varsle om kritikkverdige forhold ved universitetet eller høyskolen. Gjengjeldelse mot studenter som varsler, er forbudt.

§ 10-5 *Individuell tilrettelegging for studenter*

Studenter med funksjonsnedsettelse og studenter med særskilte behov har rett til egnet individuell tilrettelegging av lærested, undervisning, praksis, læremidler og eksamen.

Retten gjelder ikke tilrettelegging som innebærer en uforholdsmessig byrde for institusjonen. Når institusjonen skal vurdere om tilretteleggingen innebærer en uforholdsmessig byrde, skal det særlig legges vekt på

- a. tilretteleggingens effekt
- b. kostnadene ved tilretteleggingen
- c. institusjonens ressurser.

Tilretteleggingen må ikke føre til en reduksjon av de faglige kravene som stilles i det enkelte studiet. For å bestå må studentene oppnå det læringsutbyttet som kreves for studiet.

Plikten til å tilrettelegge for studenter som deltar i studier på Svalbard, gjelder så langt det er mulig og rimelig.

§ 10-6 *Tilrettelegging for gravide studenter og rett til foreldrepermisjon*

Gravide studenter har rett til utsatt eksamen dersom eksamensdatoen er i perioden mellom tre uker før termin og seks uker etter fødsel. Barnets andre forelder har rett til utsatt eksamen dersom eksamensdatoen er i perioden mellom fødsel og to uker etter fødsel.

En student som får barn under studiene, har rett til permisjon fra studiene under svangerskap og permisjon til omsorg for barn. I permisjonsperioden har studenten fortsatt studierett og rett til å gå opp til eksamen ved institusjonen. Etter endt permisjon har studenten rett til å gjenoppta studiene på tilsvarende nivå som før permisjonen, og universiteter og høyskoler skal legge til rette for at studenten kan gjenoppta studiene så raskt som mulig.

Reglene i arbeidsmiljøloven §§ 12-1 til 12-5 og § 12-7 gjelder så langt de passer.

Institusjonene kan gi forskrift om tilrettelegging etter denne paragrafen.

§ 10-7 *Permisjon fra studier*

Studenter har rett til permisjon fra studiene når de er i tjeneste etter forsvarsloven § 17, når de har verv i studentpolitiske eller folkevalgte organer, og når det foreligger andre særlige grunner. Studentene skal få permisjon så lenge behovet tilsier det.

I permisjonsperioden har studenten fortsatt studierett og rett til å gå opp til eksamen ved institusjonen.

Institusjonene kan gi forskrift om permisjon.

§ 10-8 *Studentombud*

Universiteter og høyskoler skal sørge for at alle studentene har tilgang til et studentombud.

Studentombudet skal gi studenter råd og hjelp i saker som er knyttet til studiesituasjonen, og bidra til å ivareta studentenes rettssikkerhet overfor institusjonen.

Studentombudet kan ikke instrueres i sitt virke. Studentombudet kan selv bestemme om ombudet skal bistå en student i en sak. Studentombudet har ikke selv myndighet til å avgjøre saker.

Studentombudet har taushetsplikt om opplysninger om noens personlige forhold som ombudet får kjennskap til i forbindelse med arbeidet sitt. Forvaltningsloven §§ 13 til 13 e og 13 g gjelder tilsvarende.

§ 10-9 *Tilsyn med læringsmiljøet*

Arbeidstilsynet skal føre tilsyn med at det fysiske og psykososiale læringsmiljøet er forsvarlig, jf. § 10-1 første ledd. Arbeidsmiljøloven kapittel 18 om tilsyn og tvangsmidler m.m. gjelder så langt det passer.

Digitaliseringsdirektoratet skal føre tilsyn med det digitale læringsmiljøet.

Departementet kan gi forskrift om tilsyn med læringsmiljøet.

§ 10-10 *Læringsmiljøutvalg*

Universiteter og høyskoler skal ha minst ett læringsmiljøutvalg.

Læringsmiljøutvalget skal bidra til at § 10-1 følges, og sikre at studentene kan medvirke i prosessene som gjelder læringsmiljøet.

Studentene og institusjonen skal ha like mange representanter i læringsmiljøutvalget. Utvalget skal velge leder hvert år. Lederen skal annethvert år velges fra institusjonens representanter og annethvert år fra studentenes representanter.

§ 10-11 *Studentorgan*

Studentene kan opprette et studentorgan for å ivareta studentenes interesser og fremme studentenes

synspunkter overfor styret ved universitetet eller høyskolen. Tilsvarende kan studentene ved den enkelte avdeling eller grunnenhet opprette et studentorgan for avdelingen eller grunnenheten. Representanter til studentorganene skal velges blant studentene.

Universiteter og høyskoler skal legge forholdene til rette for at studentorganene kan drive sitt arbeid. Institusjonen skal dokumentere omfanget av tilretteleggingen.

Studentorganene skal høres i alle saker som angår studentene.

§ 10-12 Studentenes representasjon i universiteters og høyskolars organer

Studenter skal utgjøre minst 20 prosent av medlemmene i alle kollegiale organer ved universiteter og høyskoler som har avgjørelsesmyndighet. Dersom 20 prosent ikke utgjør mer enn ett medlem, kan studentene møte med ytterligere én student med tale- og forslagsrett.

Første ledd kan fravikes dersom organet som har delegert myndighet til det kollegiale organet, enstemmig bestemmer det.

Kapittel 11 Undervisning, eksamen, sensur, klage og vitnemål

§ 11-1 Studieplan

Universiteter og høyskoler skal fastsette studieplaner for det faglige innholdet og læringsutbyttet i studiene.

Institusjonene kan gi forskrift om studentenes progresjon som vilkår for studierett.

§ 11-2 Studiepoeng og studieår

Studiepoeng er et mål på studentenes arbeidsbelastning, slik at ett studieår på fulltid i omfang og læringsutbytte tilsvarer 60 studiepoeng.

Studieåret skal være 10 måneder dersom det ikke er særskilte grunner til å ha annen lengde på studieåret. Universitetene og høyskolene fastsetter undervisningsterminene.

§ 11-3 Faglig oppfølging – individuell utdanningsplan

Universiteter og høyskoler skal sørge for god faglig oppfølging av studentene.

Studenter som tar studier som gir 60 studiepoeng eller mer, skal ha en individuell utdanningsplan som er utarbeidet av institusjonen i samarbeid med studenten.

Utdanningsplanen skal inneholde institusjonens ansvar og forpliktelser overfor studenten og studentens forpliktelser overfor institusjonen.

Departementet kan gi forskrift om innholdet i utdanningsplanen.

§ 11-4 Rett til å gå opp til eksamen

Den som oppfyller kravene til opptak etter §§ 8-1 og 8-2, og som har betalt semesteravgift etter studentsam-

skipnadsloven § 10 andre ledd, har rett til å gå opp til eksamen. Dette gjelder også personer som ikke er tatt opp som student på det aktuelle studiet. Reglene i §§ 11-5 til 11-12 gjelder da tilsvarende.

Universiteter og høyskoler kan gi forskrift om andre aktiviteter som er obligatoriske for at studentene skal kunne gå opp til eksamen.

Institusjonene kan også gi forskrift om adgangen til å gå opp til eksamen og oppmeldingsfrist for personer som ikke er tatt opp som student på det aktuelle studiet, og om eksamensavgift. Eksamensavgiften skal dekke institusjonens merutgifter ved å holde eksamen for denne gruppen.

§ 11-5 Skriftspråk ved eksamen

Studenter kan velge å få skriftlige eksamensoppgaver på enten bokmål eller nynorsk. Departementet kan gi forskrift om skriftspråk ved eksamen, også om unntak fra denne paragrafen.

§ 11-6 Gjennomføring av eksamen

Universiteter og høyskoler skal sørge for at studentenes kunnskaper og ferdigheter blir prøvd og vurdert på en upartisk og faglig betryggende måte. Vurderingen skal sikre det faglige nivået på studiet. Institusjonene skal enten ha ekstern sensor ved sensur av den enkelte eksamen eller ekstern evaluering av eksamens- og sensurordningen.

Den muntlige delen av en eksamen skal være offentlig med mindre hensynet til gjennomføringen av eksamenen tilsier noe annet. En institusjon kan gjøre unntak fra regelen om offentlig eksamen dersom det er særlige grunner for det.

Institusjonene gir forskrift om gjennomføring av eksamen, vilkår for å gå opp til eksamen på nytt og for adgang til ny praksisperiode.

§ 11-7 Gjennomføring av sensur

Universiteter og høyskoler skal oppnevne sensor ved eksamen. Karakteren ved sensur skal være bestått eller ikke bestått, eller en gradert skala med fem trinn fra A til E for bestått og F for ikke bestått.

Det skal være minst to sensorer, hvorav minst én ekstern, ved sensur av studentenes selvstendige arbeid i høyere grad. Det skal være to sensorer ved sensur av bacheloroppgaver eller lignende selvstendig arbeid på lavere grad, eksamener som ikke er etterprøvbare, og eksamener som alene utgjør 15 studiepoeng eller mer.

Institusjonene skal utarbeide skriftlig sensorveiledning til alle eksamener. Sensorveiledningen skal være tilgjengelig for studentene etter at karakteren er fastsatt.

Sensuren skal foreligge innen 15 virkedager fra eksamen er avlagt, dersom ikke særlige grunner gjør det nødvendig å bruke mer tid. Institusjonene kan gi midlertidig forskrift om lengre frist for enkelte eksamener

dersom det ikke er mulig å skaffe det antallet kvalifiserte sensorer som trengs for å avvikle sensuren innen 15 virkedager. Institusjonene kan gi forskrift om lengre frist enn 15 virkedager for større skriftlige arbeider.

§ 11-8 Rett til begrunnelse for karakter

En student har rett til å få en begrunnelse for sensurvedtaket sitt. Studenten må kreve begrunnelse innen én uke etter at sensurvedtaket er kunngjort for studenten.

Ved muntlige, utøvende eller praktiske eksamener må studenten kreve begrunnelse umiddelbart etter at sensurvedtaket er meddelt studenten.

Studenten skal få begrunnelse for karakteren innen to uker etter at studenten har bedt om det. Begrunnelsen skal inneholde de generelle prinsippene som er lagt til grunn for sensurvedtaket, og vurderingen av studentens prestasjon.

§ 11-9 Klage på formelle feil ved eksamen

En student som har vært oppe til eksamen, kan klage på formelle feil innen tre uker etter at studenten ble eller burde vært kjent med den formelle feilen.

Dersom institusjonen mener det er begått feil som kan ha hatt betydning for studentens prestasjon eller for sensurvedtaket, skal institusjonen oppheve sensurvedtaket. Dersom feilen kan rettes ved ny sensur av innleverte arbeider, skal institusjonen gjennomføre ny sensur. Dersom feilen ikke kan rettes ved ny sensur av innleverte arbeider, skal institusjonen avholde ny eksamen med nye sensorer. Studenten kan klage etter reglene i § 11-10 på den karakteren som blir fastsatt ved ny sensur.

Dersom institusjonen mener det ikke er begått feil som kan ha hatt betydning for studentens prestasjon eller for sensurvedtaket, skal saken sendes til klageinstansen for vurdering.

Dersom institusjonen mener det er begått formelle feil og det er rimelig å anta at det kan ha hatt betydning for andre studenters prestasjon eller sensurvedtak, kan institusjonen oppheve sensurvedtaket også for andre studenter enn den som har klaget på formelle feil. Institusjonen kan da vedta ny sensur eller ny eksamen. Studenter som ikke har klaget på formelle feil, men som likevel blir berørt av institusjonens vedtak, kan klage på vedtaket.

Klageinstansen kan oppheve sensurvedtaket og vedta ny sensur eller ny eksamen for den som har klaget på formelle feil. Klageinstansen kan ikke oppheve sensurvedtaket eller vedta ny sensur eller ny eksamen for andre enn den som har klaget på formelle feil. Dersom klageinstansen mener at institusjonens vurdering av saken er mangelfull, kan klageinstansen sende saken tilbake til institusjonen for ny vurdering.

Dersom en student har krevd begrunnelse etter § 11-9 eller klaget på karakteren etter § 11-10, løper fris-

ten for å klage på formelle feil fra studenten har fått begrunnelsen for karakteren eller resultatet fra klagen på karakteren.

Styret selv eller institusjonens nemnd for studentsaker, jf. § 14-1, er klageinstans for institusjonens vedtak etter denne paragrafen.

§ 11-10 Klage på karakter

En student kan klage skriftlig på sensurvedtaket sitt innen tre uker etter at eksamensresultatet er kunngjort. Dersom studenten har bedt om begrunnelse etter § 11-9 eller klaget på formelle feil etter § 11-8, løper klagefristen fra studenten har fått begrunnelsen for karakteren eller resultatet av klagen på formelle feil.

Det er individuell klagerett ved gruppeeksamen. En endring av karakter etter klage ved gruppeeksamen vil bare gjelde for den som har klaget.

Ved bruk av løpende vurdering kan institusjonen bestemme om studenten kan klage på karakteren på den enkelte prestasjonen, eller om studenten bare kan klage på sensurvedtaket for emnet.

Sensur av muntlig prestasjon, praksis og lignende som etter sin art ikke lar seg etterprøve, kan ikke påklages.

§ 11-11 Gjennomføring av klagesensur

Dersom en student klager på karakteren, skal universiteter og høyskoler gjennomføre en klagesensur uten ugrunnet opphold.

Det skal være minst to nye sensorer, hvorav minst én ekstern, ved klagesensuren. Sensorene skal ikke få opprinnelig karakter, opprinnelig sensors begrunnelse for denne eller studentens begrunnelse for klagen.

I klagesensuren kan karakteren endres både til gunst og ugunst for studenten. Dersom karakteren i klagesensuren avviker med to eller flere karakterer fra karakteren i den opprinnelige sensuren, skal institusjonen vurdere saken på nytt før den endelige karakteren fastsettes.

Dersom det opprinnelige sensurvedtaket var fastsatt på grunnlag av både skriftlig og muntlig eksamen og karakteren på den skriftlige delen av eksamen endres ved ny sensur, skal institusjonen avholde en ny muntlig eksamen for å fastsette den endelige karakteren.

§ 11-12 Vitnemål og annen dokumentasjon av resultater

Universiteter og høyskoler skal utstede vitnemål om oppnådd grad og annen fullført utdanning.

En institusjon kan utstede vitnemål bare dersom minst 60 av studiepoengene som skal inngå i grunnlaget for vitnemålet, er avlagt ved institusjonen.

Det skal framgå av vitnemålet om utdanningen er gitt i samarbeid med andre institusjoner, jf. § 3-8 andre ledd.

Institusjonene skal samtidig med vitnemålet utstede et vitnemålstillegg som nærmere beskriver den enkelte kvalifikasjoner til bruk ved godkjenning av kvalifikasjonene i utlandet.

Institusjonene skal på forespørsel gi dokumentasjon av resultater til studenter som ikke har fullført utdanningen.

For personer som ikke er tatt opp som student på det aktuelle studiet, skal institusjonen angi på vitnemålet eller i annen dokumentasjon av resultatet om kunnskapene og ferdighetene er prøvd på en annen måte enn for studenter som er tatt opp ved studiet.

Institusjonene kan legge til rette for at opplysninger om vitnemål og annen dokumentasjon av resultater automatisk kan deles via en portal for deling av vitnemål og dokumentasjon av kompetanse, jf. § 15-1.

Kapittel 12 Regler om adferd og reaksjoner

§ 12-1 Falske dokumenter

Den som har søkt om opptak til studier, godkjenning av utdanning eller godkjenning av kompetanse ved å bruke falske dokumenter, skal få dokumentene inndratt og skal ikke gis opptak eller få godkjent utdanning. Det kan gis en karantenetid på inntil ett år. Dersom det er gitt opptak eller godkjenning av en utdanning på grunnlag av falske dokumenter, skal opptaket eller godkjenningen annulleres.

Eksamener og obligatoriske aktiviteter kan annulleres dersom en student har fått godkjent eller skaffet seg adgang til dem ved hjelp av falske dokumenter. En student som har opptrådt forsettlig eller grovt uaktsomt, kan utestenges fra institusjonen og fratras retten til å gå opp til eksamen ved universiteter og høyskoler i inntil ett år.

Vedtak om inndragning av dokumenter, karantenetid og utestenging ved et universitet eller en høyskole fattes med to tredels flertall av styret selv eller institusjonens nemnd for studentsaker, jf. § 14-1.

Dersom den som behandler saker om opptak eller om godkjenning av utdanning og kompetanse etter denne loven, oppdager at en søker eller student har levert falske dokumenter, skal forholdet anmeldes til politiet.

Dersom en eksamen eller en obligatorisk aktivitet blir annullert, skal studenten levere tilbake eventuelle vitnemål eller annen dokumentasjon av resultater til institusjonen. Dersom en student ikke leverer vitnemålet eller annen dokumentasjon av resultater tilbake innen gitt frist, kan institusjonen kreve namsmannens hjelp til tilbakelevering i samsvar med reglene i tvangsfullbyrdsloven kapittel 13.

Departementet kan gi forskrift om hva som anses som falske dokumenter.

§ 12-2 Krav om politiattest

I studier der studenter kan komme i kontakt med mindreårige som del av klinisk undervisning eller praksis, kan universiteter og høyskoler kreve at studentene legger fram politiattest som nevnt i politiregisterloven § 39 første ledd. Attesten kan kreves framlagt enten ved opptak til eller underveis i studiet. I tillegg gjelder særlige regler om politiattest for bestemte typer yrkesutøvelse tilsvarende for studenter som deltar i klinisk undervisning eller praksis.

Universiteter og høyskoler kan utestenge en student fra klinisk undervisning og praksis dersom studenten er dømt eller har vedtatt forelegg for forhold som innebærer at det må anses uforsvarlig at studenten deltar i arbeid med pasienter, brukere, barnehagebarn, elever eller andre.

En student som er siktet eller tiltalt for straffbart forhold som er omtalt i politiregisterloven § 39 første ledd eller i politiattester etter første ledd, kan midlertidig utelukkes fra klinisk undervisning og praksis til en rettskraftig dom foreligger eller saken er henlagt, dersom det er nødvendig av hensyn til sikkerheten eller behandlingsmiljøet for pasienter, brukere, barnehagebarn, elever eller andre som studenten vil komme i kontakt med.

Vedtak om utestenging og utelukkelse fra klinisk undervisning og praksis fattes av styret selv eller institusjonens nemnd for studentsaker, jf. § 14-1.

Departementet kan gi forskrift om gjennomføring av kravet om politiattest, blant annet om saksbehandling og frister.

§ 12-3 Skikkethetsvurdering

Departementet kan fastsette at universiteter og høyskoler på enkelte studier skal gjøre en vurdering av om den enkelte student er skikket for yrket.

Institusjonene skal gjennom hele studiet gjøre en løpende skikkethetsvurdering av alle studenter dersom det er fastsatt krav om skikkethetsvurdering på det aktuelle studiet. For å få vitnemål må studenten være vurdert som skikket for yrket.

Dersom det er begrunnet tvil om en student er skikket, skal institusjonen igangsette sak om særskilt skikkethetsvurdering. En student som utgjør en mulig fare for dem som studenten kommer i kontakt med under praksis og i framtidig yrkesutøvelse, er ikke skikket for yrket.

En student som ikke er skikket for yrket, kan utestenges fra studiet i inntil fem år. En student skal ikke utestenges for en lengre periode enn det som er nødvendig ut fra årsaken til at studenten er vurdert som uskikket.

Vedtak etter denne paragrafen fattes av styret selv eller institusjonens nemnd for studentsaker, jf. § 14-1, etter innstilling fra en egen skikkethetsnemnd. Vedtak

om at en student ikke er skikket, og om utestenging, fattes med minst to tredels flertall.

Departementet gir forskrift om skikkethetsvurdering, blant annet om hvilke studier som skal omfattes av en skikkethetsvurdering, kriterier for vurderingen og saksbehandlingen.

§ 12-4 Uredelig opptreden og fusk

Dersom en student ved uredelig opptreden forsettlig eller grovt uaktsomt har skaffet seg adgang til eksamen eller obligatoriske aktiviteter, kan eksamen eller aktiviteten annulleres.

Dersom en student forsettlig har forsøkt å fuske eller forsettlig eller grovt uaktsomt har fusket i forbindelse med gjennomføringen av eksamen eller obligatoriske aktiviteter eller forut for endelig sensur, kan eksamen eller aktiviteten annulleres.

En student som har opptrådt som beskrevet i første eller andre ledd, kan utestenges fra institusjonen og fratras retten til å gå opp til eksamen ved alle universiteter og høyskoler i inntil ett år. I særlig grove tilfeller kan studenten utestenges i inntil to år.

En student som forsettlig har medvirket til opptreden som beskrevet i første og andre ledd, kan utestenges fra institusjonen og fratras retten til å gå opp til eksamen ved alle universiteter og høyskoler i inntil ett år.

Vedtaket etter denne paragrafen fattes av styret selv eller institusjonens nemnd for studentsaker, jf. § 14-1. Vedtak om utestenging og tap av eksamensrett fattes med to tredels flertall.

Dersom en eksamen eller en obligatorisk aktivitet blir annullert, skal studenten levere tilbake eventuelle vitnemål og annen dokumentasjon av resultater til institusjonen. Dersom en student ikke leverer vitnemålet eller annen dokumentasjon av resultater tilbake til institusjonen innen gitt frist, kan institusjonen kreve namsmannens hjelp til tilbakelevering i samsvar med reglene i tvangsfullbyrdelsesloven kapittel 13.

Dersom vitnemålet kan danne grunnlag for autorisasjon for yrkesutøvelse, skal institusjonen gi melding om annulleringen til den rette myndigheten.

§ 12-5 Forstyrrende opptreden

Universiteter og høyskoler kan med umiddelbar virkning bortvise en student som forstyrrer undervisningen eller medstudenters arbeid.

Dersom en student opptrer på en måte som virker grovt forstyrrende for medstudenters arbeid eller for virksomheten ved institusjonen ellers, og fortsetter med slik opptreden tross skriftlig advarsel fra institusjonen, kan studenten bortvises fra nærmere bestemte områder ved institusjonen for inntil ett år.

Dersom studenten etter skriftlig advarsel fra styret ikke respekterer et vedtak om bortvisning, kan studenten utestenges fra studiet og fratras retten til å gå opp til

eksamen ved alle universiteter og høyskoler i inntil ett år.

Vedtaket om bortvisning etter andre ledd og utestenging etter tredje ledd skal fattes med to tredels flertall av styret selv eller institusjonens nemnd for studentsaker, jf. § 14-1.

§ 12-6 Grovt klanderverdig opptreden

En student som har opptrådt grovt klanderverdig overfor pasienter, brukere, barnehagebarn, elever eller andre som studenten har å gjøre med som en del av klinisk undervisning eller praksis, kan utestenges og fratras retten til å gå opp til eksamen i inntil tre år i studier med klinisk undervisning eller praksis. Grovt klanderverdig opptreden vil si at studenten har

- opptrådt på en slik måte at det er skapt fare for liv eller helse
- gjort seg skyldig i grove brudd på taushetsplikten
- opptrådt grovt usømmelig.

Vedtaket om utestenging og tap av retten til å gå opp til eksamen fattes med to tredels flertall av styret selv eller institusjonens nemnd for studentsaker, jf. § 14-1.

Dersom en student er utestengt fra et studium som kan utløse rett til autorisasjon etter helsepersonelloven § 48 første ledd, skal institusjonen informere Helsedirektoratet om vedtaket etter denne paragrafen.

§ 12-7 Studentenes taushetsplikt

En student som i studiesammenheng får kjennskap til noens personlige forhold, har taushetsplikt etter reglene som gjelder for yrkesutøvere på det aktuelle området. Universiteter og høyskoler skal utarbeide en taushetsplikterklæring som skal underskrives av de studentene det er aktuelt for.

Studenter som har gjort seg skyldig i grove brudd på taushetsplikten, kan utestenges og fratras retten til å gå opp til eksamen etter § 12-6.

§ 12-8 Bruk av plagg som helt eller delvis dekker ansiktet

Studenter og ansatte skal i forbindelse med undervisning og tilsvarende ikke bruke plagg som helt eller delvis dekker ansiktet. Forbudet gjelder ikke dersom bruken av slike plagg er begrunnet i klimatiske, pedagogiske eller lærings-, helse- eller sikkerhetsmessige forhold.

En student som til tross for skriftlig advarsel har brukt klesplagg som helt eller delvis dekker ansiktet i strid med første ledd, kan bortvises i inntil ett år. Dersom en student til tross for skriftlig advarsel ikke etterkommer et vedtak om bortvisning, kan studenten utestenges fra studiet i inntil ett år.

Vedtaket om bortvisning skal fattes av rektor eller den rektor bestemmer. Vedtak om utestenging fattes av styret selv eller institusjonens nemnd for studentsaker, jf. § 14-1.

§ 12-9 *Rett til å få dekket utgifter til advokat*

Studenter har rett til å få dekket rimelige og nødvendige utgifter til bistand fra advokat eller annen fullmektig i saker som gjelder utestenging etter §§ 12-1 til 12-8, utelukkelse etter § 12-2, uskikkethet etter § 12-3 og bortvisning etter §§ 12-5 og 12-8.

Retten til dekning av utgifter gjelder fra det tidspunktet det tas avgjørelse om å fremme saken.

Utgiftene til advokat eller annen fullmektig dekkes av det enkelte universitet eller den enkelte høyskole. Salærforskriften gjelder med unntak av reglene i § 4 om hvem som fastsetter salæret, og reglene i § 13 om klage og anke. Det er den enkelte institusjon som fastsetter salæret, og vedtak om salærfastsettelse kan påklages til departementet eller en nasjonal klagenemnd som er oppnevnt av departementet, jf. § 14-2.

§ 12-10 *Domstolsprøving av vedtak om utestenging, utelukkelse, uskikkethet og bortvisning*

Studenter kan bringe vedtak om utestenging etter §§ 12-1 til 12-8, utelukkelse etter § 12-2, uskikkethet etter § 12-3 og bortvisning etter §§ 12-5 og 12-8 inn for prøving ved tingretten i rettskretsen der universitetets eller høyskolens administrasjon har sitt hovedsete. Et slikt søksmål må reises innen tre måneder etter at det endelige vedtaket kom fram til studenten. Plikten i tvisteloven § 6-2 til å bruke forliksrådet gjelder ikke.

Retten kan prøve alle sider av vedtaket.

Institusjonen skal dekke alle kostnadene ved søksmålet for tingretten og for lagmannsretten dersom staten anker, inkludert salær til saksøkers advokat, jf. § 12-9. Studenter skal sette fram krav om dekning av sakskostnader for institusjonen, og kravet skal behandles etter reglene i § 12-9.

§ 12-11 *Register for informasjonsutveksling om reaksjoner*

Den som fatter vedtak etter §§ 12-1 første og andre ledd, 12-3 fjerde ledd, 12-4 tredje og fjerde ledd, 12-5 tredje ledd, 12-6 første ledd og § 12-7 andre ledd, skal registrere disse i et register for informasjonsutveksling om reaksjoner overfor søkere og studenter. Et vedtak skal slettes fra registeret når perioden vedtaket gjelder for, er utløpt.

Informasjonen i registeret skal gjøres tilgjengelig for bruk ved opptak til universiteter og høyskoler og for godkjenning av utdanning. Registeret kan inneholde personopplysninger.

Departementet kan gi forskrift om registeret og om behandlingen av personopplysninger, blant annet om formålet med behandlingen, behandlingsansvar, hvilke personopplysninger som kan registreres, og om viderebehandling, utlevering og tilgang til personopplysninger.

Kapittel 13 Doktorgradsutdanninger

§ 13-1 *Om doktorgradsutdanningene*

Når eksamener eller obligatoriske aktiviteter gjennomføres som del av en doktorgradsutdanning, gjelder rettighetene og pliktene etter kapittel 11 og 12 i denne loven også for doktorgradskandidatene.

Doktorgradskandidater som er ansatt ved et universitet eller en høyskole, er unntatt fra reglene om bortvisning og utestenging i kapittel 12, dekning av utgifter til advokat etter § 12-9 og dekning av kostnader ved søksmål etter § 12-10 tredje ledd.

Klage på ikke godkjent doktorgradsavhandling skal behandles av institusjonens nemnd for studentsaker, jf. § 14-1.

Universiteter og høyskoler kan gi forskrift om doktorgradsutdanningene.

§ 13-2 *Tvungen avslutning av doktorgradsutdanninger*

Universiteter og høyskoler kan vedta tvungen avslutning av en doktorgradsutdanning dersom en doktorgradskandidat har opptrådt vitenskapelig uredelig etter forskningsetikkloven § 8 andre ledd. Departementet er klageinstans for vedtak om tvungen avslutning etter dette leddet.

Institusjonene kan også vedta tvungen avslutning av en doktorgradsutdanning dersom en doktorgradskandidat i vesentlig grad ikke oppfyller forpliktelsene sine etter doktorgradsavtalen.

Kapittel 14 Institusjonens nemnd for studentsaker og klagebehandling

§ 14-1 *Institusjonens nemnd for studentsaker*

Universiteter og høyskoler skal opprette minst én nemnd for studentsaker. Flere institusjoner kan opprette en felles nemnd.

Nemnda er klageinstans for klager på enkeltvedtak fattet av institusjonen, bortsett fra der det er fastsatt i eller med hjemmel i denne loven at det er en annen klageinstans. Nemnda kan behandle saker som førsteinstans etter §§ 12-1 til 12-8 etter delegering fra styret.

Nemnda kan ikke instrueres i behandlingen av klagesaker.

Nemnda skal ha fem medlemmer med personlige varamedlemmer. Lederen og vara for lederen skal oppfylle de lovbestemte kravene for lagdommere og tingrettsdommere, jf. domstolloven § 54. Lederen og vara for lederen kan ikke være ansatt ved institusjonen. To av medlemmene skal være studenter. Representanter for institusjonens eier eller medlemmer av institusjonens styre kan ikke være medlemmer av nemnda.

Nemnda er vedtaksfør når lederen eller varaen for lederen og to andre medlemmer er til stede.

§ 14-2 Nasjonale klagenemnder

Departementet kan opprette nasjonale klagenemnder som skal behandle klager på enkeltvedtak og andre avgjørelser på bestemte områder.

Departementet kan gi forskrift om klagenemnder og om saksbehandlingen i nemndene.

§ 14-3 Klage på vedtak om tilskudd til internasjonalt utdanningssamarbeid

Ved klage på enkeltvedtak om tildeling av midler for å samordne og fremme internasjonalt utdanningssamarbeid gjennom hele utdanningsløpet, kan ikke klageinstansen overprøve de skjønsmessige vurderingene som ligger til grunn for vedtaket.

Kapittel 15 Nasjonale databaser, rapportering mv.

§ 15-1 Portal for deling av vitnemål og dokumentasjon av kompetanse

En portal for deling av vitnemål og dokumentasjon av kompetanse skal sikre sannferdig informasjon om vitnemål, karakterer, annen dokumentasjon av oppnådd kompetanse og vedtak om godkjenning av utenlandsk utdanning og opplæring. Portalen skal også hindre bruk av falske dokumenter.

I portalen kan det behandles personopplysninger om personer som har vitnemål, dokumentasjon av kompetanse mv. registrert hos tilknyttede institusjoner, forvaltningsorganer, organisasjoner og andre. Dette gjelder så langt de som gir opplysningene, har lov til å dele slik informasjon med portalen.

Den registrerte bestemmer hvem som skal få tilgang til informasjonen gjennom portalen, hvilken informasjon de skal få tilgang til, og for hvilket tidsrom.

Dokumentasjon som deles via portalen, kan bare verifiseres i sin opprinnelige digitale form.

Departementet kan gi forskrift om portalen og om behandlingen av personopplysninger, blant annet om formålet med behandlingen, behandlingsansvar, hvilke personopplysninger som kan behandles, og om hvem, og om innhenting, viderebehandling, utlevering og tilgang til personopplysninger.

§ 15-2 Database for forskningsinformasjon

En database for forskningsinformasjon skal gi oversikt over og tilgjengeliggjøre forskningsprosjekter, publikasjoner, forskningsformidling og datasett fra forskning mv., og slik legge til rette for åpen tilgang til forskningsresultater og data, effektiv forskningsadministrasjon og for forskning, statistikk og analyse på feltet. I databasen kan det behandles personopplysninger så langt det er nødvendig.

Departementet kan pålegge universiteter og høyskoler, regionale helseforetak og institutter som mottar

offentlig finansiering av forskning, å rapportere til databasen.

Departementet kan gi forskrift om rapporteringsplikten og om behandlingen av personopplysninger, blant annet om formålet med behandlingen, behandlingsansvar, hvilke personopplysninger som kan behandles, og om hvem, og om innhenting, viderebehandling, utlevering og tilgang til personopplysninger.

§ 15-3 Database for statistikk om høyere utdanning

Database for statistikk om høyere utdanning skal legge til rette for utarbeiding av statistikk og analyse, gjennomføring av utredninger og forskning og departementets forvaltning og styring av høyere utdanning. I databasen kan det behandles personopplysninger så langt det er nødvendig.

Departementet kan pålegge universiteter og høyskoler å rapportere data om høyere utdanning og forskning, inkludert personopplysninger om søkere, studenter, doktorgradskandidater og ansatte, til databasen.

Departementet kan gi forskrift om rapporteringsplikten og om behandlingen av personopplysninger, blant annet om formålet med behandlingen, behandlingsansvar, hvilke personopplysninger som kan behandles, og om hvem, og om innhenting, viderebehandling, utlevering og tilgang til personopplysninger.

Kapittel 16 NOKUT

§ 16-1 NOKUTs formål

Formålet med virksomheten til Nasjonalt organ for kvalitet i utdanningen (NOKUT) etter denne loven er å bidra til at samfunnet kan ha tillit til kvaliteten i norsk høyere utdanning. I tillegg skal virksomheten stimulere til kvalitetsutvikling som sikrer et høyt internasjonalt nivå i utdanningstilbudene.

Departementet kan gi forskrift om saksbehandlingen i NOKUT.

§ 16-2 NOKUTs faglige uavhengighet

NOKUT er faglig uavhengig i følgende oppgaver:

- akkreditering av institusjoner og studietilbud
- periodiske tilsyn med institusjonenes systematiske kvalitetsarbeid
- tilsyn med akkrediterte institusjoner og studietilbud
- evalueringer for å vurdere kvaliteten i høyere utdanning.

§ 16-3 NOKUTs evalueringer

Departementet kan pålegge NOKUT å gjennomføre evalueringer etter § 16-2 bokstav d. NOKUTs evalueringer skal offentliggjøres, og NOKUT skal bidra til at de gjøres kjent.

§ 16-4 NOKUTs styre

NOKUT skal ledes av et styre som har det overordnede ansvaret for virksomheten og NOKUTs avgjørelser.

Styret skal oppnevnes av departementet og bestå av ni medlemmer. Ett medlem skal være student ved et universitet eller en høyskole, og ett medlem skal være student ved en fagskole. Ett medlem skal oppnevnes blant NOKUTs ansatte og skal ha stemmerett i saker som angår de ansattes forhold. Det skal oppnevnes varamedlemmer, inkludert personlige varamedlemmer for de ansattes og studentenes medlemmer. Departementet oppnevner styrets leder.

Styret skal oppnevnes for fire år. Studentmedlemmer skal oppnevnes for to år.

Medlemmer av styret kan ikke inneha ledende stillinger eller verv ved universiteter, høyskoler eller fagskoler.

Styret skal ansette daglig leder for NOKUT på åremål. Åremålsperioden skal være seks år.

Kapittel 17 Diverse regler

§ 17-1 Forsøk

Departementet kan gjøre tidsavgrensede unntak fra denne loven med forskrifter i forbindelse med pedagogiske eller organisatoriske forsøk.

§ 17-2 Ikrafttredelse og opphevelse

Loven trer i kraft fra den tiden Kongen bestemmer. Samtidig oppheves lov 1. april 2005 nr. 15 om universiteter og høyskoler. Kongen kan sette i kraft de ulike reglene til ulik tid.

§ 17-3 Overgangsregler

Forskrifter og enkeltvedtak som er fastsatt med hjemmel i regler som blir opphevet eller endret med denne loven, gjelder til departementet fastsetter noe annet. Departementet kan gi forskrift med overgangsregler.

§ 17-4 Endringer i andre lover

Fra lovens ikrafttredelse gjøres følgende endringer i andre lover:

1. I lov 9. juni 2023 nr. 30 om grunnskoleopplæringa og den vidaregåande opplæringa (opplæringslova) gjøres følgende endringer:

§ 23-4 tredje ledd skal lyde:

Fødselsnummer, D-nummer og informasjon om at ein person har eit godkjenningssvedtak, kan delast automatisk med ein portal for deling av vitnemål og dokumentasjon om oppnådd kompetanse, jf. universitets- og høyskoleloven § 15-1. Vedtak kan berre delast når den registrerte har bestemt det.

§ 25-2 fjerde ledd skal lyde:

Databasen kan dele fødselsnummeret eller D-nummeret til ein person og informasjon om kva for dokumentasjon av kompetansen til personen databasen inneheld automatisk med ein portal for deling av vitnemål og dokumentasjon av kompetanse, jf. universitets- og høyskoleloven § 15-1. Vitnemål og dokumentasjon av kompetanse kan berre delast når den registrerte har bestemt det.

2. I lov 28. april 2017 nr. 23 om organisering av forskningsetisk arbeid (forskningsetikkloven) skal § 5 andre ledd lyde:

Forskningsinstitusjoner skal sikre at forskningen ved institusjonen skjer i henhold til anerkjente forskningsetiske normer. Institusjonen har ansvaret for:

- a. nødvendig opplæring av *studenter, doktorgradskandidater* og ansatte i anerkjente forskningsetiske normer og
- b. at alle som utfører eller deltar i forskningen, er kjent med anerkjente forskningsetiske normer.

3. I lov 8. juni 2018 nr. 28 om høyere yrkesfaglig utdanning (fagskoleloven) gjøres følgende endringer:

Ny § 4 b skal lyde:

§ 4 b *NOKUTs myndighet, formål og faglig uavhengige oppgaver*

Formålet med virksomheten til Nasjonalt organ for kvalitet i utdanningen (NOKUT) etter denne loven er å bidra til at samfunnet kan ha tillit til kvaliteten i norsk høyere yrkesfaglig utdanning. I tillegg skal virksomheten stimulere til kvalitetsutvikling som sikrer fagskoleutdanning av høy kvalitet.

NOKUTs styre er regulert i universitets- og høyskoleloven § 16-4.

NOKUT er faglig uavhengig i følgende oppgaver:

- a. akkreditering av fagområder og fagskoleutdanninger
- b. tilsyn med akkrediterte fagområder og fagskoleutdanninger
- c. evalueringer for å vurdere kvaliteten i høyere yrkesfaglig utdanning.

§ 7 b tredje ledd første punktum skal lyde:

Fødselsnummer, D-nummer og informasjon om at en person har godkjenningssvedtak etter første ledd, kan deles automatisk med en portal for deling av vitnemål og dokumentasjon om oppnådd kompetanse, jf. universitets- og høyskoleloven § 15-1.

§ 41 andre ledd første punktum skal lyde:

Fagskoler kan dele en persons fødselsnummer, D-nummer og informasjon som kan identifisere at den nasjonale databasen som nevnt i første ledd eller fagskolen har opplysninger om personens utdanningsresulta-

ter, automatisk med en portal for deling av vitnemål og dokumentasjon om oppnådd kompetanse, jf. *universitets- og høyskoleloven § 15-1*.

Masud Gharakhani

president